

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Пламен Александров Панайотов, член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” по 3.6. Право (Криминалистика) в катедра „Наказателноправни науки” към Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”, обявен в ДВ, бр. 24/17.03.2023 г., с кандидат гл. ас. д-р Искра Владкова Владова-Недкова

1. В конкурса за доцент по криминалистика в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” гл. ас. д-р Искра Владова-Недкова е единствен кандидат. За участието си в него тя представя научни трудове, които са публикувани след защитата на дисертацията ѝ. Един от тях е хабилитационен труд - монографията "Разследване на компютърни престъпления" /С. : Софи-Р, 2023, 232 с./, а другите са 5 статии. На първото си заседание, проведено на 18.05.2023 г., научното жури допусна гл. ас. Искра Владова-Недкова до участие в конкурса, тъй като тя отговаря на националните минимални изисквания за заемане на длъжността "доцент".

2. Искра Владова-Недкова е магистър по право от Софийския университет "Св. Климент Охридски". От 2011 г. е асистент, а понастоящем - главен асистент по криминалистика в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”. От 2017 година е доктор по право след успешно защитена дисертация на тема "Методика за разследването на престъпления, свързани с наркотици". Тя води успешно в СУ „Св. Климент Охридски” семинарни занятия на студентите по криминалистика. Наред с това е и хоноруван преподавател по криминология в Нов български университет. От значение за преподавателската и научно-изследователската работа на гл. ас. д-р Искра Владова-Недкова е и значителният ѝ опит като разследващ

полицай към Столичната дирекция на вътрешните работи в периода 2007-2011 г.

3. Монографията "Разследване на компютърни престъпления" е добросъвестно проведено, задълбочено и системно изследване. То се отличава със своята актуалност, тъй като се отнася до относително нова и изключително динамично развиваща се престъпност. Тази ѝ специфика поражда множество проблеми, от решаването на които зависи ефективното ѝ разследване. Авторката се е справила със значимо научно предизвикателство, предлагайки аргументирано препоръки как следва да се постъпва за да се гарантира такова разследване. Високата теоретична стойност на труда се обуславя и от използвания интердисциплинарен подход при осъществяване на изследването. Използвани са съвременните достижения на компютърните науки, на материалното и процесуалното наказателно право, на криминологията и криминалистиката. Именно в този общ контекст е подчертано, че за успешното разкриване и разследване на компютърните престъпления са необходими задълбочени знания и умения в областта на компютърните технологии. Монографията се отличава и с практическа полезност. Тя дава конкретни насоки, съобразяването на които би повишило успеваемостта в работата на компетентните органи при разследване на компютърни престъпления. Предвид казаното трудът представлява интерес както за органите на досъдебното производство, за съда, за законодателя с оглед направените предложения *de lege ferenda*, за научната общност в областта на компютърните науки и правото, така също и за много по-широк кръг от читатели - за всички, които търсят пътища за повишаване ефективността на наказателното правоприлагане.

Монографията се отличава и с множество конкретни приноси моменти, част от които са следните:

- прецизно е уточнено съдържанието и обема на използваните в хода на изследването понятия - не само на легално определените в НК "информационна система", "компютърни данни", "доставчик на компютърно-информационни услуги", "компютърна мрежа", "компютърна програма", "компютърен вирус" /съответно по чл. 93, т. 21, 22, 23, 25, 26, 27/, но и на такива, които макар и да не са легално определени в НК, се използват в теорията и практиката, посветена на разследването на компютърни престъпления - "електронно доказателство", "хардуер", "софтуер", "операционна система", "персонален компютър", "сървър", "рутер", "модем", "слийп мод", "системен администратор", "харддиск" и др.;

- осъществен е значителен сравнително правен преглед, открояващ различните подходи при регламентиране на компютърните престъпления в наказателноправните системи на различни държави - Китай, Индия, Япония, САЩ, Бразилия, Естония, Германия, Швеция, Великобритания, Финландия, Австрия, Норвегия, Дания, Португалия и др.;

- в хода на изследването са анализирани източници на приложимото право у нас, които в разглежданата област са не само източници на националното ни право, но и такива на правото на ЕС и на международното право;

- направена е задълбочена криминологична характеристика на компютърната престъпност - пояснени са причините за високото ниво на латентност, особеностите на пострадалите и на извършителите;

- диференцирано е посочено какво следва да се разбира под криминологична и криминалистична характеристика на компютърната престъпност;

- систематизирани са възможните предмети на компютърните престъпления - компютърни системи, компютърни мрежи, компютърна информация, компютърно оборудване и др.;

- разгледани са двата основни способа за извършване на компютърни престъпления: непосредствено - чрез директно въздействие върху компютър или от разстояние - чрез дистанционен достъп до компютърна система или мрежа;

- анализирани са видовете следи, които могат да бъдат образувани в резултат на осъществяване на компютърно престъпление - виртуални, материални и идеални;

- аналитично и задълбочено са изяснени всички особености на първоначалния етап на разследването на компютърните престъпления;

- систематизирани са обстоятелствата, които подлежат на доказване при разглежданите престъпления;

- пояснени са общите и частните версии, които следва да бъдат изградени при разследването;

- със значителна практическа стойност е изясняването на спецификата при планиране на разследването;

- анализирани са етапите на подготовката, провеждането по същество и фиксирането на резултатите от огледа, претърсването и изземването;

- обяснено е, защо е необходимо действията с компютърната техника на местопроизшествието да се осъществяват от специалист в областта на компютърните технологии или под негово ръководство;

- в рамките на изложението относно последващия етап на разследването е обърнато внимание на особеностите при провеждане на разпит на свидетелите и обвиняемите;

- подчертана е съществената роля на компютърно-техническите експертизи при разследване на компютърните престъпления;

- въз основа на резултатите от проведеното изследване са направени добре обосновани предложения *de lege ferenda*.

Предвид очертаните приноси на хабиталиционния труд несъмнено се налага изводът за неговата висока научна и научно-приложна стойност. Следва да се подчертае, че възприемането на тезите на авторката се улеснява и от яския и достъпен начин, по който те се формулирани и аргументирани.

4. Гл. ас. д-р Искра Владова-Недкова представя за участие в конкурса и други пет научни публикации - "Експертно изследване на наркотици и експертно доказване на употреба на наркотични вещества" /В: Сборник доклади от международна научна конференция "Съвременни предизвикателства пред наказателното законодателство". С.: УИ "Св. Климент Охридски", 2018, 438-450/; "Подготовка на огледа, претърсването и изземването при разследване на компютърни престъпления" /- Общество и право, 2020, № 6, 35-51/; "Извършването по същество като фаза на огледа, претърсването и изземването при разследване на компютърни престъпления" /- Общество и право, 2020, № 10, 60-73/; "Фиксирането и изземването като фази на огледа, претърсването и изземването при разследване на компютърни престъпления" /- Общество и право, 2021, № 1, 64-77/; "Криминалистичната характеристика на компютърната престъпност и предвидимостта на разследването" /В: Научни четения на тема "Предвидимост на правото". Сборник доклади. С.: УИ "Св. Кл. Охридски", 2022, 254-265/. В четири от посочените публикации авторката изследва

задълбочено конкретни аспекти от темата на монографичния труд. В петата са изяснени особеностите на физико-химичната и оценителната експертизи на наркотични вещества, както и на химическата експертиза на проби от биологичен произход.

5. Като цяло научното творчество на гл. ас. д-р Искра Владова-Недкова следва да получи положителна оценка поради изтъкнатото теоретично и практическо значение на нейните трудове. Те са новост в науката и са резултат на личната ѝ научноизследователска работа.

В заключение, предвид изложеното относно преподавателската, практическата и научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Искра Владкова Владова-Недкова, считам че тя отговаря на всички условия за заемане на академичната длъжност „доцент” съгласно Закона за развитието на академичния състав в Република България. Поради това препоръчвам на научното жури да предложи на Факултетния съвет на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” да избере за доцент по криминалистика гл. ас. д-р Искра Владкова Владова-Недкова.

гр. София

май 2023 г.

Изготвил становището:

/проф. д-р Пламен Панайотов/